

Na koncertu v Šentjanžu je nastopil tudi Hodiški oktet

stran 5

Samostojne liste pričakujejo porast

V NEDELJO, 9. MARCA 1997 bojo na Koroškem volili nove občinske svete ter v prvem krogu tudi župane. Torej bo vsak volilni upravičenec dobil dve glasovnici. V domala vseh dvojezičnih občinah bojo tudi letos kandidirale samostojne slovenske liste pod imeni Enotna lista, Volilna skupnost, Gospodarska lista in podobno. Na deželni tajništvu Enotne liste, kjer poudarjajo, da so občinske liste samostojne in avtonomne, pa kljub vsemu pričakujejo prirastek glasov in mandatov, dobri izgledi za dosego župana pa so po besedah tajnika Bernarda Sadovnika v Selah (Nanti Olip), Straji vasi (Janko Zwitter), Globasnici (Bernard Sadovnik), na Bistrici pri Pliberku (Andrej Wakounig) in v Železni Kapli (Franc Jožef Smrtnik). Sicer je pa tako, da samostojne liste verjetno ne bojo v vseh občinah postavile lastnih kandidatov za županske volitve, vsekakor pa ta stvar sodi v njihovo lastno presojo.

Spremembe

Trenutno po občinah sestavljajo liste in na podlagi frakcijskih sestankov ali anket določajo glavne kandidate. Za anketo so se na primer odločili v Globasnici, v Pliberku in v Šentjakobu v Rožu. V glavnem bojo prvi

kandidati ostali isti, ponekod pa bo le prišlo do sprememb. Izhajajoč iz trenutnega stanja bo na Bistrici Andrej Wakounig nasledil Jožeta Partla, v Globasnici Bernard Sadovnik Janeza Hudla, Jožeta Uranka bo v Galiciji nasledil Milan Blažej in v Dobri vasi bo Tinej Wastl predal mesto frakcijske vodje Rudiju Vouku. Mesto prvega kandidata pa je odprto na Djekšah, saj sta na razpolago dva kandidata: dosednji občinski odbornik Filip Warasch ali pa Hanzej Karner. Sploh pa je na Djekšah položaj za EL precej težaven, ker se bo zaradi padca števila prebivalstva znižalo število mandatov od 15 na 11 in bo borba zanje tem trša. V Vrbi, kjer so Slovenci skupaj z Zelenimi v listi GEL, bo Štefan Lesjak nasledil dipl. inž. Ernesta Dragaschniga, v Velikovcu pa bo Zalka Kuchling ponovno kandidirala na listi Zelenih. V Celovcu letos EL ne bo samostojno kandidirala za občinski svet.

Volilni boj

Priprave za občinske volitve so v polnem razmahu, kandidati in sodelavci da so izredno motivirani, pravijo na deželni tajništvu EL, kjer so povabili k sodelovanju Tirolca Bernharda Moritza, strokovnjaka za volilne kampanje. Posamezne liste

so že dobile volilni koledar, tajništvo bo zanje prevzelo čim več formalnih opravil in obveznosti, načrtovani pa so tudi posebni programski seminarji.

Sedaj se bo pričela intenzivna volilna kampanja tudi za samostojne občinske volitve. Pri tem jih bo brezdvomno spodbujal tudi uspeh Skupnosti južnokoroških kmetov pri lanskim kmečkozbojskih volitvah, ki je potrdil, da se delo in zavemanje za interese in pravice občanov dolgoročno obrestuje. Objektivno je treba priznati, da so samostojne liste v pretekli mandatni dobi marsikaj premaknile na boljše in v prid ljudem.

Franc Wakounig

»Republika« pred ukinitvijo?

Potem ko je konzervativni časnik »Slovenec« že nekako tri tedne mrtev, je hudo bolna tudi »Republika«. Kakor poročajo iz Ljubljane, so ji dnevi šteti. Zašla je v hudo finančno stisko, predvsem je zmanjkalo denarja za plače novinarjev, kakšne finančne injekcije pa od nikoder. Kakor »Slovenec« je tudi »Republika« nastala ob sistemskih družbenih spremembah v Sloveniji (leta 1992), pokrivala pa naj bi levsredinski spekter slovenskega bralstva.

Toda medijski boj v Sloveniji je trd in doslej so se od novonastalih časopisov uveljavile

samo Slovenske novice, revolverski časopis, ki izhaja v okviru najmočnejšega dnevnika »Delo«. Vlada oz. parlament o kakem skladu za pospeševanje medijske pluralnosti v zadnjem mandatu sploh nista kotela razpravljati in sta usodo novih tiskanih medijev pustila v nemar. Ta sklad je deloval samo v času prve (Peterletove) vlade, njegova sredstva pa so bila namenjena predvsem »Slovincu«. »Republika« sicer ni zabredla v večje zunanje finančne dolgovе, vendar je kljub temu pred ukinitvijo.

J. R.

Glavni cilj Zelenih

Končno občinski mandat v Celovcu?

Po dokaj lepim uspehih, ki so jih Zeleni še pred leti imeli na Koroškem, se je njihova politična baza začela krčiti. Zato je povsem običajno, da na letošnje občinske volitve zrejo s

pričakovanji in strahom hkrati, kajti ta volilni postopek bo pokazal, ali imajo Zeleni kaj politične teže ali ne. Trenutno sedi v koroških občinskih svetih pet deklariranih zelenih odbornikov, in sicer po eden v Bolšperku, Šentandražu in Velikovcu in dva v Beljaku; dobra peščica, na primer lista JUL na Bistrici pri Pliberku in razne občinske liste v dravski dolini, pa vsaj težiščno tendira k Zelenim.

Od 9. marca naprej naj bi bilo več zelenih občinskih odbornikov na Koroškem. Glavni cilj je, da dosežejo to mesto v Celovcu. Za to je potrebno, da dobijo vsaj 2 % ali 1.200 do 1.500 glasov. Če ne, potem je vprašljivo, kdo bo to stranko na Koroškem vodil naprej. Na Dunaju se končno le začnejo zavdati, da brez dobro delujočih političnih struktur na deželni ravni v prihodnje ne bo več šlo. To spoznanje pa bo za deželno predstavnico Karin Prucha morda prišlo prepozno.

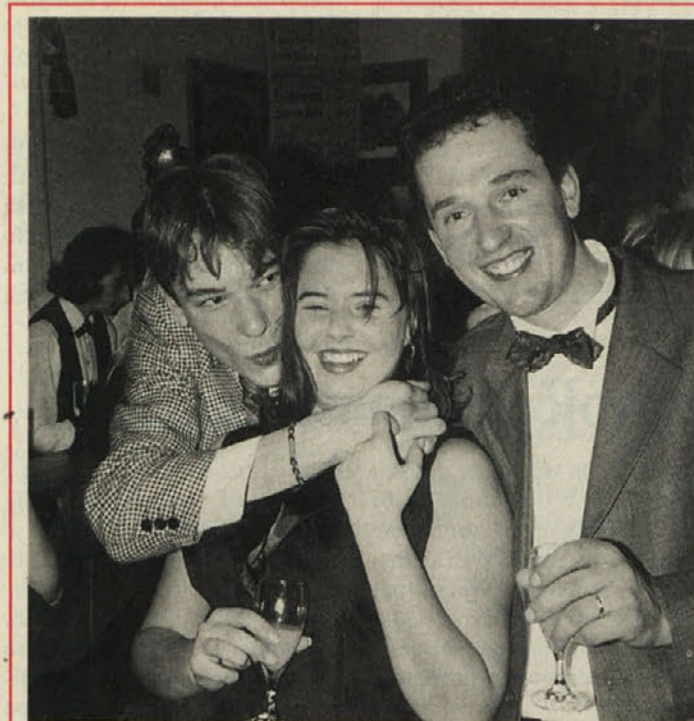
Mandate si zeleni pričakujejo še v labotskem St. Leonhardu, Frantschachu, Šentpavlu, Trgu, Šentvidu ob Glini in v Šmohorju. Težišča njihovega delovanja so ekologija in kultura.

f. w.

Vlada narodne enotnosti

Potem ko je bil pretekli četrtek s pomočjo glasu prestopljenega poslanca Slovenskih krščanskih demokratov Cirila Pucka za mandatarja nove vlade izvoljen predsednik Liberalne demokra-

cije Slovenije dr. Janez Drnovšek, se dokaj hitro razpleta dozdevno neresljiva politična situacija pri sestavljanju nove vlade. Drnovšek, ki je pred zasедanjem državnega zbora podpisal dogovore z Združeno listo socialdemokratov, z upokojenko stranko Desus in s Slovensko nacionalno stranko, je za zagotovitev stabilne vlade z močnejšo podporo v parlamentu ponudil Slovenski ljudski stranki, ki se edina v trojčku t. i. pomladnih strank ni nikdar izrekla proti sodelovanju v vladi, dva ministrska resorja, in sicer kmetijskega in pravosodnega. Predsednik SLS Marjan Podobnik se je ravnal po pravilu »Bolje drži ga, nego lovi ga«, a ker ni hotel tvegati izstopa iz »pomladne« koalicije, je

Predpustni plesi so v polnem teku in mladina se odlično zabava – seveda ne samo mladina! (S plesa na Radišah)

predlagal vlado narodne enotnosti. Prav to pa Drnovšku zelo ustreza, kajti s tem mu je na voljo široka izbira kandidatov za zasedbo vladnih funkcij, hkrati pa tudi potrebna dvotretjinska podpora v državnem zboru ob sprejemanju tako pomembnih odločitev in zakonskih, celo ustavnih sprememb, ki jih narekuje slovensko vstopanje v evro-atlantske povezave.

Kako sestaviti vlado in katere stranke vstopajo vanjo, sicer ta trenutek še ni povsem jasno, zagotovo pa tudi ta naloga ne

bo lahka. Začenja se nov boj za čim večji kos pogače, saj bodo vse stranke zahtevale kar se da največ ministrskih in državno-sekretarskih mest.

Slovenski krščanski demokraci sicer še niso preboleli prestopa svojega poslanca Pucka, vendar jih anketa javnega mnenja prisiljuje, da čimprej požrejo tudi to grenko pilulo. Zanimivo je namreč, da je javno mnenje večinsko na strani »izdajalca« in novega mandatarja. Po zadnji anketi o voljivosti strank pa bi SKD kaj slabo odrezali.

J. R.

DARIO FO Burkaški misterij

Mistero buffo
Schwank

Sobota
18. 01. 97
19.30

k&k
Šentjanž
St. Johann

Sezona plesov

■ Petek, 17. 1. 1997, 20.00

MATURANTSKI PLES

Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, v Domu sindikatov, Bahnhofstr. 44, igra

■ Sobota, 25. 1. 1997, 20.00

HODIŠKI PLES pri Svetiju na Plešerki, igra ansambel Tonija Hervola

■ Sobota, 1. 2. 1997, 20.00

PLES DANICE v kulturnem domu v Šentprimozu; igra Alpen Adria Sektet

PREDSEDNIK parlamentarne kluba socialdemokratov Peter Kostelka je prejšnji teden zagledal svojega vladnega koalicijskega partnerja na vrhu kokosove palme in je to dal preko radia vedeti tudi začudenim javnosti. Njegov kolega iz vrst ljudske stranke Andreas Kohl je dan za tem javno povedal, da mu gre vsaka izjava zveznega kanclerja na kozlanje. Njun tekmeč Jörg Haider se je medtem v rožanskem Zavrhu lahko naslonil v fotelj in na televizijskem ekranu sledil komediji o prodaji zveznih akcij CA Banki Avstriji ali vseeligi Privatizaciji po avstrijsko.

Naj pustim ob strani gospodarsko problematiko, pravilnost ali nepravilnost posameznih predlogov vladnih strank o privatizaciji druge največje avstrijske bančne ustanove. Gre za koalicijski stranki, za klimo v koaliciji, ki je očitno na tleh in ne zagotavlja ali obeta posebno dolgega življenja trenutne vlade. Četudi so se socialdemokrati in zastopniki ljudske stranke v noči s sobote na nedeljo vendarle zedinili za kompromis, se s tem vzdušje v vladi še zdaleč ni izboljšalo. Nasprotno: prizadeti partner – in to je v tem primeru nedvomno ÖVP – se ne bo tako hitro spoprijaznil s prestižno izgubo, ki jo je utrpel pri tej pravzaprav nepotrebnih igri pokra. Domala vsi zastopniki gospodarskih vplivnih ustanov v ljudski stranki – od močnega predsednika Raika

KOMENTAR

Dr. Franci Zwitter

Konrada pa do nižjeavstrijskega deželnega glavarja Pühringerja in predarlskega glavarja Purtscherja – so nemo sledili poskusom Schüssla in Kohla, ki sta trmasto skušala preprečiti, da bi akcije CA kupil najboljši ponudnik.

Dejstvo je: ljudski stranki v tem vprašanju – pa tudi v mnogih drugih – ni šlo in ne gre za stvar, pač pa za ideološko in politično ozadje. Kako je dejal Schüssel: za dokončno izrinjenje socialdemokratske stranke iz vlade.

Bodoči koalicijski konflikti so torej programirani. Državni proračun za prihodnji dve leti, uvedba valute euro (kateri se bodo Haiderjevi svobodnjaki populistično upirali),

Koalicija se je spet rešila

pristop Avstrije k NATO in s tem povezana odpoved avstrijski nevtralnosti – to je samo nekaj vsebin, ki bodo v prihodnjem času skrbele za spor med koalicijskima strankama.

Torej ni najboljših možnosti in perspektiv, da bi bila trenutna vlada resnično kos vsem zahtevam in izzivom, s katerimi bo soočena v prihodnjih letih. Najbolj enostavno je seveda zavezati varčevalne pakete, kjer sta si koalicijski stranki kar hitro istih misli. Edini, ki se ob tem lahko smeje, pa je Haider, ki že šteje dni, ko se bo preselil s svojega veleposestva v Rožu na dunajski dvor. ■

GENSKA TEHNOLOGIJA

Po nevarnosti je dvojček atomske energije

Ali je genska tehnologija rešila bilka ali pa je usodna zmota znanosti? To vprašanje je danes eno najbolj perečih v svetovnem merilu in logično je, da se mu tudi Zeleni, in predvsem oni, nočejo in ne morejo odreči. Zato so v okviru svoje parlamentarno-klubske klavzure prejšnji teden na Koroškem pripravili več javnih diskusij na to temo. V Šentvidu ob Glini je diskutirala klubska predsednica Madelaine Petrovič.

Po njeni oceni je genska tehnologija, kar zadeva nepredvidljive nevarnosti in negativne posledice za človeštvo in naravo, docela enakovredna jedrski, atomski energiji. Ali se bo tudi pri genski tehnologiji moral zgoditi super-gau črnoobilskih razsežnosti, preden bo človeštvo spredvidelo in spoznalo, da se zlih duhov ne bo več znebi, kaj šele, da jim bo kos? Razveseljivo je vsekakor, da vse več ljudi odklanja gensko tehnologijo in njeno uvajanje v prehranbeno verigo. Njeni za-

govorniki pa trdijo, da genska tehnologija v bistvu naj ne bi bila nič drugega kakor znane genetične spremembe in kvantni skoki v naravi, vse skupaj pač v pospešeni obliki, in da bo genska tehnologija na mah rešila vse prehranske probleme človeštva.

Ti argumenti so samo na prvi pogled pravilni, je dejala Petrovičeva. Kajti genetske spremembe in kvantni skoki se v naravi dogajajo v dolgih časovnih obdobjih in tudi ne tako, da so definitivni in v škodo celotnega kozmosa.

V interesu koncernov

Nikogar tudi ne čudi, da gensko tehnologijo zagovarjajo multinacionalni kemijski in ekonomski koncerni. Ti bi radi dosegli popolni monopol nad semenskim bogastvom sveta. Torej bi kmet bil popolnoma odvisen od koncernov. Semena, ki so ohranila svojo naravno zasnovo, genetsko spremenjenim in agresivnim semenom

Na dobro zasedenem sestanku občinske frakcije Enotne liste v Škofičah pretekli četrtek je pogovor tekkel predvsem o programu in glavnih poudarkih v predvolilnem času. Pri tem je kot svetovalec sodeloval tudi Bernhard Moritz iz Tirolske. Predlagal je samo nekaj točk predvolilnega programa, te pa naj bodo verodostojne za volilce in naj izhajajo iz resnične dejavnosti občinske Enotne liste. Slovenci v Škofičah ugotavljajo, da so z doslednim večletnim delom na vzgojno-varstvenem področju in s kulturnimi prireditvami močno prispevali k večjemu zaupanju med obema narodoma, zato naj bo sožitvena dejavnost deviza tudi za naprej. Ob zelo konstruktivni raz-

ŠKOFIČE PRED OBČINSKIMI VOLITVAMI

Enotna ali Skupna lista?

pravi se je prav v tem smislu izkazala potreba po večjem povezanju in vključevanju nemško govorečih občanov, katerim sožitje ni le prazna beseda. Ob tem so sklenili, da bodo za kandidacijo na volilno listo skušali

pridobiti tudi koga izmed njih. V tem primeru ime liste – enotna – seveda ne bi več ustrezalo stanju, treba bi jo bilo preimenovali v bolj ustrezno in pomensko širšo Skupno listo.

J. R.

POSLEDICE VARČEVALNIH UKREPOV

To leto bo drago

Z novim letom je prišlo do raznih zakonskih sprememb, ki jih bo vsak posamezni davkoplačevalec posredno občutil v svoji denarnici; nova je cestnina za avtoceste in hitre ceste, nekaj bo treba odšteti tudi za zdravstveni list ... Na kratko nekaj pomembnejših sprememb v letu 1997:

Bolniški listi

Za vsak bolniški list bo moral delojemalec odšteti 50 šilingov. Listi za zavarovane otroke bodo še naprej brezplačni, ne pa za zakonskega partnerja.

Porodniški dodatek

Doslej je vsaka porodnica prejela dodatek v višini 15.000 šil. v štirih obrokih. Za otroka, ki se je rodil po 1. januarju bodo matere prejele bonus v višini 2.000 šilingov. Dohodkovna

meja pa znaša 40.800 šil. bruto. **Pokojnine**

Za upokojenke in upokojenke letos ni predvideno splošno zvišanje. Samo upokojenki/upokojenke z nizkimi prejemki (do 7.887 šil.) bodo prejeli enkratno izplačilo v višini 2.000 šil. V prihodnosti bodo pokojnine izplačevali ob koncu meseca.

Dodatek za nego

Tudi te socialne storitve ne bodo zvišali. Tako imenovano žepnino za prizadete, ki stanujejo v domovih, bodo znižali z 20 odstotkov dodatka na 10 odstotkov.

13. in 14. plača

Ta splošna socialna pridobitev ostane bolj ali manj nedotaknjena. Zaradi zvišanja zneska za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje bodo v prihodnosti zvišali davek na prejemke (Lohnsteuer) za 13. in 14. plačo. Posledica tega novega sistema bo, da nam bo vsem ostalo manj v žepu.

Bolnišnice

V zdravstvu bo po nekajletni razpravi prišlo do reforme. Na osnovi financiranja bolnišnic (Leistungsorientierte Krankenhausfinanzierung) po opravljenem delu bodo dobile povrnjene stroške po dejansko opravljenih storitvah in ne več

po tem, kako dolgo bolnik leži v bolniški postelji. Dnevni delovni čas zdravnikov/zdravnic je omejen na 13 ur. Razen tega so sprejeli zakon o pripravnosti (Rufbereitschaft für Fachärzte) za specialiste.

Cestnina

Politiki so že nekaj let razpravljali o morebitni cestnini. Zdaj so jo uvedli. Letna cena za tako menovano »vinjeto« za avtomobiliste znaša 550 šil., za motorna vozila 220 šil. Nalepki z dvomesečno veljavo staneta 150 oziroma 80 šil. Za osebne avtomobile je na razpolago tudi tedenska vinjeta za 70 šil. Nalepke za avtoceste lahko kupite v trafikah in na nekaterih bencinskih črpalkah.

Civilna služba

Nadomestek za vojaško službo (civilna služba) so podaljšali za en mesec in sicer z 11 na 12 mesecev; nov je dvotedenski dopust. Test vesti so končno odpravili. Vojaški obvezniki imajo po naboru 6-mesečni rok, da se odločijo za civilno službo.

Sodstvo

V maju letos bo začel veljati zakon o nasilju v družini. Ta zakon naj žrtve – otroke in žene – varuje pred družinskim nasiljem. Po novem bo policija lahko nasilnega zakonskega moža/očeta odvedla iz stanovanja. **m. š.**

Trditev, da bi genska tehnologija rešila prehranbeno krizo sveta, je Petrovičeva imenovala ostudno, kajti že sedaj in z današnjo tehnologijo bi lahko iztrebili glad na svetu, kar pa ni v interesu industrijskih držav, ki s politiko izžemanja držav tretjega sveta, z monopoli in z zgrešeno politiko razdeljevanja dobrin varujejo svoj vpliv. Genska tehnologija bi problem odvisnosti samo okrepila, s tem pa problem gladovanja in stradanja ter odvisnosti in osiromašenja držav tretjega sveta.

Še je čas, da preprečimo vdor gensko spremenjene

prehrane na naše tržišče. To je mogoče z nakupovalnim bojkotom – veliki prehranbeni koncerni v Avstriji so že reagirali in gensko spremenjene hrane ne bodo prodajali – ali pa z zakonskimi ukrepi. Če bo Avstrija prepovedala gensko spremenjeno hrano, bo to, podobno kot svojčas, ko je prebivalstvo glasovalo proti jedrski elektrarni v Zwentendorfu, pozitivno vplivalo na mnenje ljudi v ostali Evropi in genska tehnologija bo ostala neizpolnjen sen multinacionalne o velikem profitu, ne glede na posledice.

Franc Wakounig

RAZMIŠLJANJE O POLITIČNO PRELOMNEM ČASU V SRBIJI

Arheologija, razvaline in politični dinozavri

Wutte: Pri nas se precej piše o protestih opozicije v Beogradu, a nihče ne ve, kako naj reagira nanje. Kako jih ocenjujete Vi in kaj menite o zanesljivosti opozicijskih strank?

Jakšić: Situacija v Beogradu je ohrabrujoča. V prvi vrsti zato, ker so tako vlada kot tudi nacionalne stranke opozicije na koncu. V Srbiji imamo val državljanskega protesta, ki presega njihove možnosti. Kolikor je meni znano, je to prvič, da se neka čista državljanska zavest izkazuje na tako uporen in demokratičen način. To je izraz bujenja neke civilizirane Srbije in mislim, da zaradi tega politična situacija v Beogradu, ne glede na njeno napetost v odnosu na vlado in opozicijo, daje ljudem upanje. Ljudje se prebujajo iz apatičnosti, poskušajo premagati svoje prejšnje frustracije. Tu mislim v prvi vrsti na študente, ki so moralno in intelektualno zrela generacija. Njihov protest ima zelo malo skupnega s tem, ali je vlada ukradla neke mandate ali ne.

Čuti je tudi očiitek, da je to protest nacionalistov proti vladi, ki je izgubila vojno in ker jo je izgubila. Ali to drži?

Mislim, da je to napačna ocena. Niti ni Miloševićev režim komunističen, boljševističen, stalinističen, niti ni narodni, državljanski protest danes pretežno nacionalističen. Daleč sem od tega, da bi trdil, da nacionalizma v Srbiji ni, ampak osebno mislim, da bi bil protest prav tako močan, če bi Milošević drugače zaključil vojno. To je protest proti avtoritarnemu tipu vladanja, proti neizhodni ekonomski situaciji, proti gradnji kitajskega zidu med Srbijo in svetom, proti izolaciji Srbije. Mesto je vstalo proti aroganci, proti moči brez kontrole, vstalo je proti oblastnosti, proti primitivizmu.

Mislim, da je previdnost zahodnega tiska do opozicije razumljiva, saj ima slabe izkušnje z ljudmi, kakršen je Drašković, tako v kosovskem kakor tudi v bosanskem vprašanju.

Absolutno. To je povsem opravičljivo. Ne samo Drašković, temveč tudi Džindžić. Podpora, ki jo je svojčas nudil Džindžić Palam, je bila popolnoma kontraproduktivna, tako z vidika srbskega nacionalnega interesa kot tudi srbskega prebivalstva v Bosni in Hercegovini. To je bila slaba ocena Džindžića, da bo dobil simpatije javnosti, ker je mislil, da je vsa javnost popolnoma nacionalistična. Džindžić je pragmatik, za katerega ne bi rekel, da je nacionalist.

Draškovićev preobrat je neobičajen. A z njegovimi govori ni mogoče graditi moderne politike. Drašković je človek preteklega, pastoralnega, patriarhalnega časa in mislim, da je velika škoda, da je sploh v jav-

Decembra so javnost razburkale razne novice iz Beograda, kjer da se upira demokratska opozicija zadnjemu komunističnemu diktatorju na evropskih tleh. Avstrijski mediji so tekmovali med seboj, kdo bo prinašal bolj spektakularne vesti iz »najglobljega Balkana«.

Po drugi strani pa se levica v zahodni Evropi boji podpreti srbsko opozicijo, ker so pač njeni voditelji Džindžić, Drašković ipd. znani nacionalisti in se z njimi srbska politika boja ne bo spremenila. Pri vsem tem se pozablja ali pa se niti ne ve, da paralelno s protesti opozicije stavkajo tudi študentje, ki niso odvisni niti od Miloševićevega režima niti od opozicije in ki se borijo enostavno za več demokracije. Za marsikoga v Beogradu so prav oni največje upanje, tako tudi za dr. Božidarja Jakšića, profesorja na Inštitutu za filozofijo in družbeno teorijo beograjske univerze. Joži Wutte se je med svojim decembrskim bivanjem v Beogradu (še pred božičnimi nemiri) pogovarjal z njim o njegovih političnih analizah in upih za prihodnost.

nosti. Ne bom pozabil, da je Drašković formiral gardo, ki je sodelovala v vojni v Bosni, kakor tudi ne bom pozabil, da je isto delala vlada in da razlika med opozicijo in vlado ni bila v stopnji nacionalizma. Tako oni kot tudi vlada so bili šovinistično usmerjeni. Ravno zaradi tega pojmem današnje proteste v mestih Srbije kot vstajo proti taki politiki.

Zahod še vedno stavi na stabilnost s pomočjo Miloševićevega režima. Kaj bi pomenilo za mirovno politiko na Balkanu, če bi prišla na oblast opozicija?

Vsaka vlada v tej deželi bo morala voditi mirovno politiko pod pritiskom zahoda. Toda opozicija se zelo moti, če misli, da ji bo zahod pomagal rušiti Miloševića – govorim o uradnem političnem zahodu. Ta zahod je pragmatičen in mu je povsem vseeno, ali bo imela Srbija diktatorja ali demokracijo, osebno v svojem vodstvu. Kar se tiče tega formalnega zahoda, se ljudje lahko med seboj pobijajo, ta zahod ne bo ničesar ukrenil. To je izkušnja s tem zahodom povsod po svetu, ne samo v primeru Srbije, in meni je žal, da se srbska opozicija iz tega ni ničesar naučila. Oni se ne morejo naslanjati na zahod, svoj posel morajo opraviti sami. Ko ga bodo opravili, bodo oni »good guys« za zahod, kakor je zdaj Milošević »good guy« zanj.

Prav tako se Milošević ne zaveda, da je samo tako dolgo partner zahoda, dokler ima moč. Ko jo bo izgubil, zahodu ne bo ničesar več pomenil in bo od istih, ki so ga doslej podpirali, slišal najhujše obtožbe. Toda največjo pravico, da obtožijo Miloševića, imajo državljani Srbije. Šele tedaj se bo ta družba obrnila v smer demokratičnega razvoja, ko bo državljani uspeli obdržati svojo kritično zavest, ki jo izkazujejo sedaj, tako do vlade kot do strank v opoziciji in do zahodne politike. Če se bodo priklanjali eni, drugi ali tretji strani, bodo to kritično maso, to politično vrednoto, ki jo je protest prebudil, izgubili. Ponovno bodo padli v depresijo, ponov-

no bomo masa frustriranih, nezadovoljnih ljudi, ki ne vedo, kaj bi sami s sabo.

Trenutno obstajata v Beogradu dve protestni gibanji: opozicijsko in študentsko. Za študente trdi vlada, da so instrumentalizirani od opozicije. Ali to drži, ali pa so res avtonomni?

Kadar poslušam ljudi iz vlade, ki govorijo o študentih kot o instrumentih opozicije, se spominjam časa iz 50-ih, 60-ih, 70-ih let. To je politična arheologija, ki jo študentje zelo duhovito zasmehujejo. To enostavno govorijo ljudje, ki jih je čas že zdavnaj prehitel. Nesreča dežele je, da imajo ljudje, ki ničesar ne razumejo v sodobnem življenju, neko javno funkcijo in nek javni vpliv. Govoriti, da opozicija manipulira študente v času interneta, v času svetovne komunikacije, je idiotizem iz 50-ih let. Ta kitajski zid, ki ga ti politični dinozavri gradijo med svetom in temi mladimi ljudmi, je njihova fikcija, ki je popolnoma irelevantna – tudi če jo plasirajo preko dobro kontroliranih medijev.

Če primerjamo te proteste s tistimi v letih 1991/92, kje so razlike?

Protesti 1991/92 so bili deloma demokratični in v tem delu sem jih podpiral. V drugem, in to v večjem delu, pa so bili nacionalistični. Do tega sem bil izredno kritičen.

Sedanji protest pa je protest državljanske zavesti, nekih prebujenih mladih državljanov, a nikakor nacionalističen in šovinističen. Seveda je nacionalizem prisoten tudi danes – med študenti manj, v opoziciji bolj. Ampak v tem primeru tudi oni niso dominantni. In to je ta principialna razlika med protesti 1991/92 in tem protestom. Mislim, da je ta nacionalistična, šovinistična zgodba v Srbiji načelno zaključena.

Tu se npr. govori, da so na Hrvaškem ljudje nacionalisti. To je idiotizem. Prav tako se na Hrvaškem govori, da so tu vsi ljudje nacionalisti. To je drugi idiotizem. A ta dva idiotizma sta siamska dvojčka. Na Balkanu se nacionalizmi med seboj

podpirajo in krepijo. Zato se dogaja, da Tudman in Milošević na te državljanske proteste reagirata popolnoma enako. Sploh ne razumem, zakaj sta se borila drug proti drugemu. Imata isto mentalno matrico.

Govori se o tem, da ti protesti lahko privedejo do državljanske vojne v Srbiji. Ali ta nevarnost obstaja?

Seveda vlada, ki uporablja terminologijo iz 50-ih let, lahko tej družbi prinese še mnogo zla. A mislim, da se vlada vzdržuje nasilja do svojih državljanov in

do drugih, ker se ne zanaša na svoj lastni represivni aparat.

Kakor se zadnja balkanska vojna končuje s porazom vseh strani, ki so sodelovale v njej, tako bi se tudi morebitna državljanska vojna v Srbiji zaključila s porazom vseh strani. Imam vtis, da je precej državljanske zavesti, tako med Albanci na Kosovu kot med Srbi, da npr. do etnične državljanske vojne med Srbi in Albanci ne bo prišlo. Podobno je z Madžari v Vojvodini. In mislim, da imajo Srbi tudi dovolj medsebojnih konfliktov in vojn.

Ne vem, kako dolgo se bo ta vlada še obdržala. Vem pa, da je principialno že mrtva. Ta vlada ne obstaja več. Moj veliki sociološki učitelj Dirke mi je govoril, da nekatere socialne institucije nadaljujejo svoje življenje kot razvaline. Ta vlada je že zdaj razvalina in če nadaljuje svoje življenje, ga lahko nadaljuje samo kot razvalina. Zato moram zelo decidirano poudariti, da ta državljanski protest v Srbiji absolutno podpiram, predvsem tistega, ki ga organizirajo študentje. Ne samo moj razum, temveč tudi moje srce je na njihovi strani.

Hvala za pogovor.

Vestnikovi telegrami

Bolgarska opozicija je uspela s svojimi protesti, ki v Sofiji in drugih bolgarskih mestih trajajo že 16 dni. Sedanjí predsednik republike Željko Želez je izjavil, da mora Bolgarija v predčasne volitve, da ne bo imenoval novega mandatarja za sestavo vlade iz vrst socialistov Nikolaja Dobrevu in da bo upošteval zahtevo ljudstva, izraženo na demonstracijah, za nove parlamentarne volitve. Opozicijska Zveza demokratičnih sil je demonstracije pripravila prav zaradi gospodarskega zlo- ma države, do katerega jo je pripeljala vladajoča socialistična stranka. Ta se kaže v zelo nizkih plačah (poprečno 60 DEM) ter v naraščajoči brezposelnosti. 19. januarja bo položaj državnega predsednika prevzel novoizvoljeni Peter Stojanov.

Tudi letos so slavnostno proslavili obletnico legendarne dražgoške bitke. V januarju 1942 so namreč nemške sile obkrožile Dražgoše in v njej Cankarjev bataljon. V srđitem spopadu je ta imel velike izgube, Nemci pa so se znesli tudi nad civilnim prebivalstvom in vas požgali. Slavnostni govornik na letošnji osrednji proslavi ob veličastnem spomeniku v Dražgošah dr. Matjaž Kmecl je med drugim dejal, da je bila sama bitka tudi simbol človečnosti. Ob tem je navedel primer Luksemburžanov v sestavi nemških sil, ki so odklonili streljanje civilistov v maščevalni akciji. Tudi za ceno groženj s smrtjo tega zločina niso hoteli opraviti. Znano je, da jih je nemška policija za kazen takoj odpeljala v Dachau. »Evropa in prijateljstvo med narodi se je začelo graditi prav tu v tistih najtežjih časih«, je poudaril govornik.

Tudi za srbsko opozicijo je bil terek velik dan. Po 55 dneh demonstracij ji je višje sodišče v Beogradu priznalo zmago na lokalnih volitvah 17. novembra. Tako je Beograd tretje mesto od skupno štirinajstih, v katerem bo imela v mestni skupščini večino. Pred tem ji je bila priznana zmaga že v Nišu in v Vršču v Vojvodini. Torkove demonstracije so bile mešanica zadovoljstva in zahtev po priznanju zmage v nadaljnjih mestih. Vodja Stranke srbske prenovе Vuk Drašković je demonstrante pozval, naj se še nadalje zgrinjajo na ulice, vse do popolne vrnitve od socialistov ukradenih glasov. Nadaljnje zahteve so padec informacijskih Bastilij – državne radiotelevizije in režimskega časnika Politika. V novem razmerju sil v beograjski mestni skupščini bo za župana najverjetneje kandidiral prvak Srbske demokratske stranke Djindjić. **J. R.**

DRUŠTVENI POPOLDAN V ŠMIHELU

O divji jagi, poslih, ebehanci, strahu in ...

Koliko znanja o nekdanjem življenju na kmetijah, koliko prijetnih in bridkih spominov na stare čase je dejansko še neodkritih med ljudmi, je pokazal družabnostni popoldan, ki ga je minulo nedeljo v Šmihelu priredilo tamkajšnje prosvetno društvo, katero letos slavi 90-letnico svojega obstoja. Prireditvi so pod geslom »Zapojmo si« družbeniki dali naslov »Popoldan skupnega petja«.

Da je prepevanje zdaleč preseglo pevsko raven in da je predvsem mladina z velikim zanimanjem poslušala in krepko vlekla na ušesa, kaj bo o minulih časih zanimivega prišlo na dan, za to so poskrbeli domači pripovedniki kot Helena Igerc, po domače Loderantova mati, Katarina Boročnik iz Podkrajca, Bistričan Stanko Kraut, ki je razdril marsikatero lovsko, in znani trgovec Dolf Krivograd, pogača in dobra kapljica pa sta dodatno pripomogla, da je bilo vzdušje prav domače in pristrčno. Za dober ton je skrbel ansambel Korenika, ki je podpiral vmesno prepevanje znanih in priljubljenih pesmi, povezoval pa je predsednik društva Karel Gril.

Ansambel »Korenika« (na sliki le del) je vabil k petju

Mirni čas

Srč potovanja skozi minuli čas in prostor je bil pester in raznolik: božič je bil svojčas res vpleten v najbolj mirno dobo let, ko so se ljudje s strogim postom in umirjenim življenjskim ritmom pripravljali na Jezusovo rojstvo. V sredo, petek in soboto so se svojčas v adventu postili, pa tudi sicer je bila hrana skromna in domala brez izjeme nemesna. Za božič

daril ali podobnih pojavov konzumne družbe niso poznali, poznali pa so jaslice in drevo, prava poslastica je bil mižjak, kruh iz ržene moke. Za božič so pospravili po hiši in leseni strop očistili oz. namazali z govejo krvjo, da se je lepo svetil. V središču pa je bil misterij božjega rojstva. Na kmetih so do treh kraljev mirovali, nato pa so pospravljali tista dela, ki jih pred tem niso mogli opravi-

ti, med drugim so veli, mlatili ali pa šli v gozd. Prestop iz starega leta v novo so si ljudje krajšali z raznimi coprnijami in tudi z vraževerstvom. Sploh pa je zima sama narekovala bolj umirjen tek vsakdana, kajti sneg je dostikrat padel že ob koncu novembra ali celo prej. Ljudje so vedeli, da če je za »Devico Marijo (8. decembra) bilo za mačjo led snega, ga je bilo za ebehanco (Marijino oznanenje – 25. marca) do kolena«.

Za novo leto so posli menjali gospodarje. Ti so jim do svečnice plačali likof, naplačilo za en mesec, kajti do takrat so posli lahko novo službo opustili in si poiskali novo ali pa so se vrnili na staro.

Težki časi

Danes dostikrat kot zlati časi opevani stari časi so v bistvu bili trdi in kruti. V dobi gospodarske krize je mnogo kmetov prišlo na beraško palico in so ljudje dobesedno gladovali. Zato so mnogi domačini segli po puški in na črno lovili, postali so divji lovci, »ravbšiči«. Marsikatera družina je preživela s tistim, kar je oče, brat ali sin uspel uloviti v gro-

fovskem revirju. Oblast je divjemu lovu napovedala boj in kazni so bile temu primerno ostre.

Okoli lova so se že od nekdaj spletale legende in lovci s svojo latovščino (Jägerlatein) so dodatno bogatili zakladnico ljudskega izročila s pripovedmi o čudnih in nenavadnih dogodivščinah. Tudi Stanko Kraut se je izkazal kot izredno nadarjen pripovedovalec in je znal v zanimiv snopč povezati svoje dogodiščine ter divjo jago.

Posebna dediščina minulih časov je bil strah, ki je bil vseobsegajoč: strah pred božjo kaznijo, pred naravnimi katastrofami, pred divjo jago in temo. Povsod je čepel, jo spremljal vsepovsod, jo utesnjeval in ji grenil življenje, je dejala Helena Igerc. Svoj pričakovani višek je zanjo dosegel leta 1944, ko je prišla v KZ, taborišče smrti, o katerem je prebrala pretresljiva razmišljanja.

Za konec popoldneva v farni dvorani pa je Katarina Boročnik kakor iz nič, a iz večjega kosa blaga pricoprila miš, ki je vsa prestrašena in v veliko začudenje navzočih skočila pod mizo.

Franc Wakounig

Po zaupni informaciji smo na zasneženem samotnem kraju v prijetni koči blizu nekdanjega partizanskega bunkerja staknili profesorja Antona Zmeda. Ker se že nekaj mesecev ni več pojavil v javnosti, smo ga seveda prosili za intervju, katerega objavljamo v celoti.

Profesor Zmeda, nekateri Vam manj naklonjeni krogi so se že veselili, da ste zapustili dvojezično ozemlje, drugi pa so nas telefonsko domala že terorizirali, naj Vam plačamo višji honorar, da boste spet začeli pisati, ker jim vsakdanja državno-, deželno- in manjšinsko-politična zabava ne zadostuje. Kje se skrivate?

Saj se ne. Tu sem in trpim kot večina nas.

Vsekakor ni ne duha ne sluha o Vas. Se bojite pisemske bombe, pa se nočete pojavljati v javnosti?

To pa že ne. Še navadno dobro obveščeni krogi v Ljubljani ne vejo natančno, kdo sem in kje se po navadi nahajam, kako naj me šele najdejo bajevari.

Ali ne bi končno povedali, kje tičite in kaj počenjate?

Nerad. Malo nerodno mi je. **Radi ali neradi – v imenu bralcev: povejte!**

Dobro, na vašo odgovornost! Treniram cizibavo.

Kako, prosim?

Sem si ja mislil, da bo Zmeda, zato sem se tudi branil. Ampak, ko sva že načela to temo, bom torej stvar razložil.

Prof. dr. Anton Zmeda

Cizibava

Sem pač hitrejši kot drugi, der Zeit voraus, kakor pravijo po nemško. Torej: beseda cizibava je kombinacija besed »cizeji« ali »joški«, kakor tej zadevi pravijo naši južni bratje, in »zabava«.

Da včasih uporabljate full cool besede, že vemo. Toda tale tako imenovana »cizibava« pa le nekoliko presega še tako poželjivo mačo-fantazijo.

Nikakor, nikakor. Kako opolzko fantazijo imate! Ne, da boste bolje razumeli, naj vam povem, da je trening cizibave del mojih priprav na globalizacijsko past – Globalisierungsfalle. Na to temo je Vestnik čisto brez moje pomoči v božični številki objavil hvalevreden intervju s soavtorjem istoimenske knjige.

Lepo, a še vedno ne razumem, kaj ima globalizacija opraviti z Vašo cizibavo.

Spoznavam, da knjige, katero priporočate, še niste prečitali. Če bi jo, potem bi v delu, kjer avtorja opisujeta srečanje

500 zelo pomembnih ljudi v San Franciscu, ki so prišli do zaključka, da je potrebno za proizvodnjo blaga in storitev, ki si jih lahko privoščijo svetovna družba, samo še 20 odstotkov ljudi, našli informacijo. Da se ne boste bunili zaradi dolžine stavka – samo citiram iz vašega intervjuja – a to le ob robu. In po tem zaključku se je visoki diskusijski krožek obširno bavil z usodo tistih 80 odstotkov, ki v bližnjem 21. stoletju ne bodo imeli več dela.

Profesor, vemo, da Vi ta privilegij v visoki meri uživate že zdaj. A jaz imam npr. klub temu, da je denarja iz Slovenije vedno manj, še dosti dela. Do konca redakcije te številke moram napisati še 253 vrstic. Ali ne bi mogli konkretni in razložiti Vašo cizibavo?

Če me ne bi skozi prekinjali, bi jo že davno razložil. Torej, skušajte se malo obvladati! Pri omenjenem srečanju visokih diskutantov je med drugim spregovoril tudi Zbigniew Brzezinski, štiri leta svetovalec pri nekdanjem predsedniku Jimmyju Carterju, o »tittytainmentu«. In tittytainment je besedna kombinacija iz entertainment (zabava) in titts, ameriškega žargonskega izraza za cizije ali joške. Torej zdaj vidite, da sem samo malo prevajal. Kakor jaz tudi Brzezinski ni mislil toliko na seks, temveč na mleko, ki teče iz prsi doječe matere; z mešanico omamljajoče zabave in dovolj

hrane naj bi se dalo razpoloženje brezposelnega prebivalstva sveta držati na višini. Kaj veš, sicer se ljudje spomnijo še kakega neoklasičnega razrednega boja in internacionalizma, nekoč izuma socialdemokratskih delavskih voditeljev proti kapitalističnim vojnim hujskačem; pojmov torej, ki sta že davno zamenjala stran. Sicer pa tudi nekdanji predsednikov svetovalec, razen morda nove besede, ni iznajdel nič tako posebno novega; stari Rimljani so za isto stvar uporabljali pojem »Panem et circenses« – kruh in igre.

A tako? Zdaj približno vemo, kaj je cizibava. Zdaj samo še povejte, zakaj Vi to trenirate in kako!

Zakaj? Glejte, človek mora iti s časom; jaz sem mu celo že naprej. To, kar znaš, moraš še perfekcionirati. Prej ste že nekako omenili, da že zdaj ne dela kaj veliko. To drži. A sem le vedno spet nekaj delal. Kot veste, sem akademski muholog, sicer brez redne službe, res, a pomislite, koliko muh je in koliko analitičnega dela. Potem pišem – saj veste, da sem skoraj vsak mesec nekaj napisal. Ampak, kot kaže, tako ne bo šlo naprej. Globalizacija bo povzročila, da se bojo muhe selile v države, kjer bo več hrane za manj truda. Slovenski vestnik pa je bralkam in bralcem v zadnji številki starega leta sporočil, da nastajajo vsako leto hujše finančne težave, ki se bodo

poznale tudi v informativni ponudbi za koroške Slovence. Kaj se ve, morda mi boste nekega lepega dne poslali moj prispevek nazaj – sorry, Zmeda, saj veste, Ljubljana ... Torej se moraš pripraviti še na bolj sladko brezdelje. Ne morete si predstavljati, kako sem zadnje mesece trpel; toliko genialnih idej sem imel, katere bi bil rad pretopil v lepe prispevke za vaš cenjeni list, pa sem se premagal in si rekel: Ne, Zmeda, ne. Trenirati moraš za globalno bodočnost. Sedeti moraš pred televizorjem, surfati moraš skozi internet in satelitske programe, sodelovati pri žrebanjih v radiu, ne smeš zamuditi nobene nogometne ali smučarske tekme, plesati moraš pri techno-rave-jih, ostati moraš mega cool, če te kdo sprašuje, ali ne bi spet kaj napisal, ne smeš misliti na vsakdanje, resne stvari. No, mišljenja se nisem mogel čisto odvaditi – poklicna bolezen iz prejšnjih časov – toda našel sem kompromis: mislim, a mislim na nič. Težko je, kot sem že rekel, a kaj češ, iti moraš s časom. Ne vem, če mi bo res uspelo; morda bodo to opazili tudi bralci in bralke, če se kdaj le ne bom mogel premagati. Nič ne obljubljam.

Hvala, profesor Zmeda, hvala za ta pogovor. Ne vem, ali naj Vam zaželimo veliko uspeha ...

Jaz tudi ne, kljub temu hvala. Pa vse najboljše v še vedno razmeroma novem letu, kljub grozeči globalizaciji ...

21. RADIŠKI PLES

Odlično vzdušje

Da so na sončnih Radišah domačini tudi ponoči polno sončne radosti, so pokazali na že tradicionalnem radiškem plesu, katerega se je udeležilo veliko prijateljev/prijateljic od blizu in daleč, posebno številno pa je bila zastopana mladina, kar je zelo razveseljivo.

Predsednik domačega društva Toma Ogris je pozdravil šte-

vilne goste, med njimi župana občine Žrelec Helmuta Woschitz, predsednika ZSO Marjana Sturma, župnika Jožeta Marketza in tajnika KKZ Nužija Tolmajerja, in jim zaželel prijetno plesno in družabno noč. Organizatorji so pripravili bogat srečolov in tudi za pijačo in jedačo je bilo vzorno poskrbljeno. Za izredno priljublje-

Ob plesu je predsednik SPD Radiše Tomaž Ogris čestital številnim jubilarom domačega društva za okrogle obletnice.

nost in uspešnost plesa pa je tokrat poskrbel ansambel "Stopar" iz Slovenije, ki je zabaval goste in številne navdušene plesalce in plesalke pozno v noč. **M. Š.**

VŠGP ŠENTPETER

Ples tokrat tudi z maturantom

Pretekli petek so se maturanti zavrteli tudi v šentjakobskem kulturnem domu. Ples v letu zrelostnega izpita so pripravili dijaki zadnjega letnika Višje šole za gospodarske poklice

konventa šolskih sester v Šentpetru. Tokrat lahko prvič zapišemo maturanti, saj je bil med njimi tudi dijak, sicer le eden, pa vendarle. Zasluži si tudi objavo svojega imena, in

sicer je to Mario Igerc iz Male vasi pri Globasnici. Prav zaradi svoje edinskosti pa je bil deležen toliko večje pozornosti.

Po sprevedu maturantov, pozdravu in predstavitvi je številne udeležence, starše, prijatelje in častne goste pozdravil ravnatelj šole dr. Janko Zerzer. Med gosti so bili tudi slovenski generalni konzul dipl. inž. Jože Jeraj, predsednik NSKS mag. Nanti Olip, ravnatelj slovenske gimnazije dr. Reginald Vospernik in ravnateljica Dvojezične TAK mag. Maja Amrusch, šolski inšpektor dr. Teodor Domej, tajnik SPZ dr. Janko Malle in številni drugi. Iz razgibanega programa maturantskega plesa naj omenimo ceremonial z maturantom, prodajo torte, bogat srečolov, bogat bife in disko v kleti.

Za ples sta igrala „Die Pitschgauer“ in „D. J. Oknaj“ **J. R.**

Tambečari v k&k

Slovensko prosvetno društvo v Šentjanžu je povabilo prijatelje in znance na svoj novo-

letni koncert v prijetno dvorano kulturnega doma k & k. Prvi del akustičnega programa

je prispeval Hodiški oktet pod vodstvom Tomija Sabotniga s slovenskimi narodnimi pesmi, vmes pa so pevci veselo nazdravili k novemu letu s kozarčkom vina. V drugem delu so občinstvo imenitno zabavali »Tambečari«, še precej »sveže« ansambel z Dunaja, v katerem igrajo na tamburice, kitare in kontrabas, prepevajo stare hrvaške in slovaške pesmi, udarijo vmes še kakšen prav moderen ritem in se obnašajo neprisiljeno v največjo »gaudo« navzočih.

Ob kraškem pršutu, vinu, pesmi in pogovorih je minil zelo prijeten večer.

KULTURNI DOM KUMST ŽITARJA VAS:

»Ljubljanski oktet« je navdušil

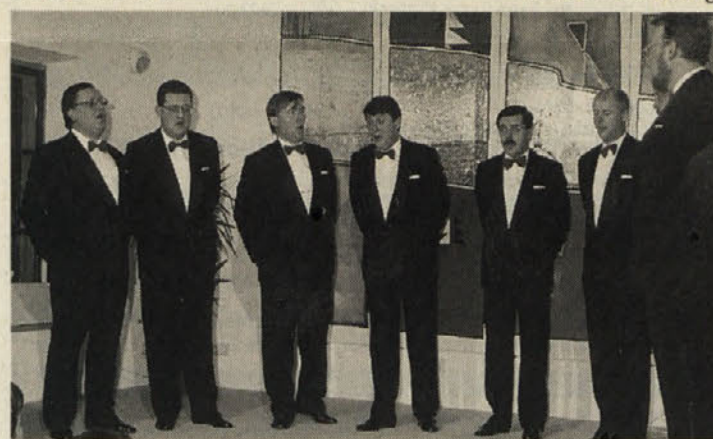
Pred 25 leti je bilo. Osem takratnih članov znanega Akademskega zbora "Tone Tomšič" v Ljubljani, od vsakega moškega glasu po dva, je odkrilo posebno tržno luknjo na pevskem področju. Ustanovili so pevski zbor "Trugva", ki je pel na pogrebih in podobnih priložnostih. Zbor se je kaj kmalu tako obnesel in si nabral toliko priznanja, da so se takratni mladeniči, seveda sami odlični pevci, odločili, da ga preimenujejo v "Ljubljanski oktet". In odtlej ta pevška skupina, mladeniči so zrasli v uspešne možakarje, bistveno kroji in sooblikuje pevsko raven slovenskih moških zborov. Strokovnjaki ji prisojajo celo mesto, ki ga je svojčas nesporno zasedal legendarni Slovenski oktet. In to pomeni veliko, predvsem pa je to izjemno priznanje za njeno 25-letnico.

"Ljubljanski oktet" seveda tudi pri nas na Koroškem ni nepoznan, saj je že nekajkrat gostoval na senčni strani Alp. V soboto, 11. januarja, je nastopil v Žitari vasi. SPD "Trta" ga je na posredovanje Slovenske prosvetne zveze povabilo, da oblikuje prvi pevski koncert v obnovljenem Kulturnem domu KUMST.

Bila je to dejansko gala prireditve, primerna za prvi koncert v obnovljenem kulturnem domu in vredna srebrnega jubileja nastopajoče skupine. Za uvod so Ljubljančani izbrali svečani Gallusov "Resonet in laudibus", in preko Foersterjevega "Večernega Ave", Jerebove "O kresu" ter Bučarjevih Pisanih polj so v prvem delu pristali pri "Mlatičih" (K. Mašek) in "Potrkanem plesu" Josipa Pavčiča. Drugi del je bil namenjen narodnim budnicam ("Slovenec sem" Gustava Ipavca, "Bodi zdrava domovina" Benjamina Ipavca in "Oj Doberdob" Zorka Prelovca), ter narodnim in ponarodelim, kot "Mojcey" Pavla Kernjaka in "Žabe" Vinka Vodopivca. Občinstvo je pevce nagradilo z bučnim aplavzom, in seveda je Ljubljanski oktet, ki ga umetniško vodi operni dirigent Igor Švara, moral dodati kar nekaj pesmi. V nedeljo je zbor pel pri maši v Žitari vasi.

Da pa tudi moški zbor SPD "Trta" pod vodstvom Pavlija Sterna ni od muh, je pokazal na začetku koncerta, ko je pozdravil goste iz Ljubljane.

Franc Wakounig

Pomnjenje ob smrti Boštija Malleja

29. 1. 1939 – »Ušli smo: petošolec Hanzi Dragašnik-Dragec s Kostanj, četrtušolec Bošti Malle s Šentjanškimi Rut, moj brat Francej in jaz. Nacistični »heimovci« so ta dan posebno glasno praznovali, zato smo si ga tudi mi izbrali za naš največji praznik, za pobeg iz njegovega »Schülerheima Franz Kopp«.

Ko se je naredil mrak, smo na tihem pobasali perilo in knjige vsak v svoj kovček in se zmuznili po stopnicah v park in k plotu. Eden je zlezl čez in na drugi strani prevzel kovečke, ki smo jih podajali, nato smo zlezli še drugi čez in odšli z lahkim srcem v noč proti Šmartnu v Graničtal. Sklenili smo stanovati vsi štirje v eni sobi pri kmetu Jagru, tako za nobenega ne bo predrago. Plačevali bomo vsak 40 mark na mesec za stanovanje in kosilo, brez zajtrka,

za večerjo pa samo toplo mleko...» *

Drugo jutro so nam mlada srca seveda razbijala v prsih ob misli, kaj naj odgovorimo ravnatelju, zakaj da smo zginiti iz internata. Pa se je nasmešnil Boštej, češ povejmo resnico: Ich liebe die Freiheit! In smo se ravnali po njegovem nasvetu.

Dragi Bošti, težko mi je pri srcu, da si odšel tako nenadno. In da ti zaradi nekkih okoliščin tega nisem mogel obožiču povedati, pri tvojem odprtem grobu.

Dragec in ti, kleni Bošti Šentjanški, protifašistična zvesta rožana: »Hitlerja vrag bo, kmal' sneg bode lanski! geslo bilo ti je, meni pa mana.

Zanj bodi zahvaljen, Za tedanja solidarnost in za zdanjo.

J. M.

* Citat je iz knjige Janka Messnerja »Živela nemčija! (Dnevnik 12. 3. 38 – 21. 1. 41.)«, str. 75

PRIREDITVE

ČETRTEK, 16. 1.

TINJE, v domu
9.00 Žensko delo v družini in poklicu – priznana in cenjena?!; pred. mag. Astrid Malle in mag. Anna Moser

PETEK, 17. 1.

CELOVEC, v Domu sindikatov, Bahnhofstr. 44
20.00 Gimnazijski ples; igrata ans. »three tight« in »Štajerskih 7«
DUNAJ, v klubu SŠŠ/D
20.30 Razstava »Slik vmes« Kristijana Schellandra

SOBOTA, 18. 1.

SELE, v farnem domu – KPD »Planina«
18.00 Narobe stvari v mestu Petpedi; ponovitev. Igrajo domači igralci.
ŠENTJANŽ, v k & k centru – SPD »Šentjanž«
19.30 Dario Fo: »Burkaški misterij – Mistero buffo«; režija Sergej Verč, gostujejo igralci SPD »Dobrač«

NEDELJA, 19. 1.

RADIŠE, v kulturnem domu – SPD »Radiše«
10.30 (po maši) Dario Fo: »Burkaški misterij – Mistero buffo«; gostuje igralska skupina SPD »Dobrač« z Brnce
OBIRSKO, pri Kovaču – Alpski klub »Obir«
14.00 Plesni tečaj; prijave od 13. ure dalje.
ŠENTJAKOB, v farni dvorani – SPD »Rož«
19.30 Rudi Seligo: »Svatba«; režija Marjan Bevk, gostuje »Tetr brez ...«

TOREK, 21. 1.

CELOVEC, na gimnaziji za Slovence
19.30 Občni zbor združenja staršev

ČETRTEK, 23. 1.

CELOVEC, v Tischlerjevi dvorani Slomskovega doma – KKZ, NSKS
19.00 Podelitev Tischlerjeve nagrade gospe Micki Miskulnig

PETEK, 24. 1.

TINJE, v domu
9.00 Seminar v treh delih: Gospodarsko vodenje aktivno trenirati (2. del 13. 3., 3. del 18. 4.)
DUNAJ, v klubu slov. študentk in študentov
20.00 Predstavitve društva ECHO (mladina, katere starši so priseljenci v Avstriji)

SOBOTA, 25. 1.

RADIŠE, v kulturnem domu – SPD »Radiše«
19.00 Razstava del Francija Ogrisa in koncert Janija Kovačiča
HODIŠE, pri Svetiju na Plešerki – SPD »Zvezda«
20.00 Hodiški ples, igra ansambel Tonija Hervola. Bogat srečolov!

ČETRTEK, 30. 1.

TINJE, v domu
9.00 Puberteta – napeti čas za otroke
9.00 »Sodobno kmetijstvo ob izzivu EU« – za mlade kmetice in kmete
CELOVEC, v Modestovem domu – Pevski zbor »J. P. Gallus«
19.00 Občni zbor »Jakob Petelin Gallus«

PETEK, 31. 1.

ŽELEZNA KAPLA, v farni dvorani – SPD »Zarja« in SPD »V. Polanšek«
19.30 Prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku pod geslom »Vse je pesem«

SOBOTA, 1. 2.

BILČOVŠ, v avli ljudske šole – SPD »Bilka«
19.30 Janez Menart: Balade.
Nastopa gledališka skupina SPD »Radiše«
ŠENTPRIMOŽ, v kulturnem domu – SPD »Danica«
20.00 Ples Danice; igra ansambel »Alpe Adria Sekstet«

NEDELJA, 2. 2.

SVEČE, na pokopališču – Zveza koroških partizanov
11.00 Spominska svečanost ob grobu narodnega heroja Matije Verdника-Tomaža

SREDA, 5. 2.

CELOVEC, v ORF teatru, Sponheimerstr. 13 – SPZ, KKZ
19.00 Prešerenova proslava ob slovenskem kulturnem prazniku. Spored bodo oblikovali igralci SPD »Radiše« z Baladami Janeza Menarta.

NEDELJA, 9. 2.

ŽELEZNA KAPLA, v farni dvorani – SPD »Zarja«
16.00 in 19.30 Pustna prireditve

SOBOTA, 15. 2.

ROŽEK, na Muti pri Woschitzu – KD »Peter Markovič«
20.00 Molière: George Dandin; gostujejo igralci SPD »Srce« iz Dobrle vasi

ČETRTEK, 20. 2.

BELJAK, Studiobühne
20.00 F. Mitterer: »Zdrahe v božji hiši«, nast. »Teatr brez...« (slov.); režija Marjan Bevk

Predavanje SGZ in Posojilnic-Bank

Na aktualna davčna vprašanja na podlagi novih davčnih predpisov bo predaval in odgovarjal g. mag. Hermann Klok, davčni svetovalec

v četrtek, 16. 1. 1997: Posojilnica-Bank Zila ob 19. uri v prostorih Posojilnice Bank na Ločilu, tel. 0 42 42/27 3 77

v četrtek, 23. 1. 1997: Posojilnica-Bank Borovlje ob 19. uri v njenih prostorih, tel 0 42 27/32 35 *Prisrčno vabljeni!*

Pibrove Fane ni več

V 100. letu življenja nas je zapustila Pibrova Fana, kakor smo jo imenovali. Zibelka ji je tekla pri Pibru v Kotmari vasi, na kmetiji, kjer je bilo garanje in varčevanje samoumevno.

Sestro Lizo in gospodarja na kmetiji Franca je pobralo že pred pol stoletja, zato sta vsa skrb in delo na kmetiji prešla na Fano. Kljub vsem težavam pa je rajna trdo usodo prestala

in bila naraščaju ne le teta, temveč tudi mati. Za vse to naj ji velja Bog lonaj, sorodnikom pa naše sožalje. Pokojna je na sliki v sredini v zadnji vrsti.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO

razpisuje
fotografski natečaj

»Planine
v sliki«

Slike s planinskimi motivi naj imajo velikost 30 x 21 cm.

Vsak udeleženec lahko odda tri slike. Vsaki sliki je treba dati geslo, pošljite pa jih do 20. januarja 1997 na naslov:

Slovensko planinsko društvo
Tarviserstr. 16, 9020
Celovec/Klagenfurt

SPD »ZARJA«

SPD »VALENTIN POLANŠEK«

vabita na
prireditve ob slovenskem
kulturnem prazniku
pod geslom

»Vse je
pesem«

v petek,

31. januarja 1997, ob 19.30

v farni dvorani v Železni Kapli

Slavnostni govor:
Miha Travnik, ravnatelj lj. šole

LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIBOR

gostuje z igrico

»Concerto grosso«
(Polak: Veliki koncert)

- v ponedeljek, 20. 1., v farnem domu v Šmihelu, ob 8.30, 10.00 in 11.15
- v torek, 21. 1., v kulturnem domu SPD »Srce« v Dobrli vasi, ob 8.30 in 10.00
- v sredo, 22. 2., v Modestovem domu v Celovcu, ob 8.30 in 10.00
- v četrtek, 23. 1., v Zavodu šolskih sester v Šentpetru pri Šentjakobu, ob 8.30, 10.00 in 11.15

PRAZNOVALI SO

Kota v Selah – 55. rojstni dan; Fric Hudl iz Globasnice – rojstni dan; Nežka Aschnoch z Doba – 85. rojstni dan; Neži Jurč iz Malenc pri Ledincih – 85. rojstni dan; Franc Romschak iz Železne Kaple – osebni praznik; Pavel Mak s Kota v Selah – rojstni dan; Tomi Mak iz Sel – rojstni dan; Neži Sprachowitz iz

Kovič pri Bilčovsu – rojstni dan in god; Jože Blažej z Letine – 40. rojstni dan; Heinrich Brumnik z Obirskega – 40. rojstni dan; Hanzi Krušič iz Bilčovsa – 50. rojstni dan; Mici Martinjak iz Gorinčič – rojstni dan; Janja Ogris iz Drabunaž – rojstni dan; Eli Knez iz Lobnika – rojstni dan; Zala Sadolšek iz Lobnika – rojstni dan

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJA

ČETRTEK, 16. 1.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja.

PETEK, 17. 1.

18.10 Kulturna obzorja.

SOBOTA, 18. 1.

18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca.

NEDELJA, 19. 1.

6.08 Dobro jutro, Koroška – Guten Morgen, Kärnten! (mag. Klaus Einspieler).

18.00 6 x 6 – Domače uspešnice.

PONEDELJEK, 20. 1.

18.10 Kratak stik

TOREK, 21. 1.

18.10 Otroška oddaja.

SREDA, 22. 1.

18.10 Glasbena mavrica.
21.04 do 22.00 Primorski obzornik

DOBER DAN, KOROŠKA

NEDELJA, 19. 1.

13.30 ORF 2

PONEDELJEK, 20. 1.

01.45 ORF 2 (Ponovitev)

16.20 TV SLO1 (Ponovitev)

I Vse se ziblje v domu sindikatov, če gimnaziji vabijo na ples

I Celovec: Premiki v življenju pripadnikov narodnostne skupnosti? Primerjava!

I Po sledovih kiparja in slikarja Franceta Goršeta na Koroškem: Tinje, Celovec, Velinja vas, Sveče, Šentjakob.

I Začarana princeska.

I Spretnost mu je postala konjiček: Leseni okraski z Bele za Belo.

I Avstrijsko odbojgarsko prvenstvo: Hypo VBK Klagenfurt – SK Dob/Aich

SLOVENSKI
VESTNIK

Uredništvo

Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Glavna urednica Sonja Wakounig;
uredniki Jože Rovšek, Franc Wakounig,
Mirko Štukelj

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

ČRNA NA KOROŠKEM

Proizvodnja svinca še naprej

Ob koncu decembra je potekel enoletni rok, ki so ga občinski svetniki Črne na Koroškem postavili vodstvu podjetja Metalurgija, plastika in inženiring iz Žerjava za zagotovitev denarja za ekološko sanacijo tamkajšnje proizvodnje svinca. Podjetje MPI namreč letno predela 26.000 ton rabljenih akumulatorskih baterij in pridela 14.000 ton svinca, ob tem pa se sproščata žveplov dioksid in topilniška žlindra. Prebivalci zaradi nekdanje predimenzionirane industrije ekološko izčrpane Mežiške doline so si namreč trdno odločili ustvariti bolj zdrave življenjske razmere.

Na nedavni seji občinskega sveta, katerega sta se udeležila tudi predstavnik Sklada RS za razvoj Silvo Hajdinjak (MPI je v skladovi lasti) in direktor MPI Mirko Kret, je bilo svetnikom predloženo pisno zagotovilo vlade RS o zagotavljanju sofinansiranja ekološke sanacije v prihodnjem letu. Iz treh virov – sredstva za zapiranje rud-

nika, sredstva za ekološko sanacijo in dokapitalizacijo, bo zagotovljenih 306 milijonov tolarjev, kar predstavlja 40 odstotkov potrebnega denarja, ostalo bo prispevalo podjetje samo. Sklad RS za razvoj bo po potrebi zagotovil premostitveno finansiranje, poskušal pa bo tudi pridobiti sovlagatelje. Odločitve vlade je utemeljena še z gospodarskim interesom.

Letos je podjetje MPI pripravilo več projektov v sklopu ekološke sanacije, vendar bo njihovo dokončanje odvisno od predhodne odločitve o novi lokaciji odlagališča žlindre. Če se o lokaciji ne bo mogoče sporazumeti, bi nadaljnje vlaganje v tovrstne projekte ne bilo smotno. Bodo pa že kar v začetku leta pričeli z rekultivacijo bivšega odlagališča Glačnik v Mežici. Razžvepvanje plinov, ki bo zadržalo kar 95 odstotkov emisije žveplovega dioksida, je zaradi prizadevanj za koristno uporabo odpadkov, npr. za potrebe gradbeništva, še predmet

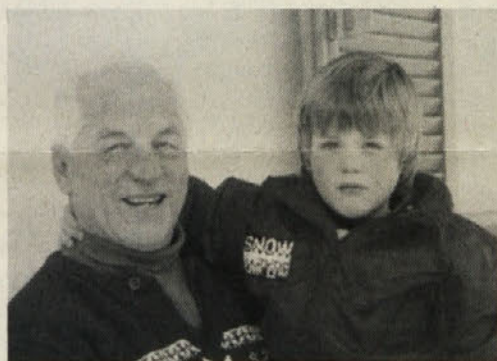
raziskav. Deluje pa že tričetrt gorilnikov za boljše izogrevanje surovin. Vzporedno tečejo projekti za opremo dimovodnih kanalov, pranje vozniških površin, kmalu pa bodo pooblastili izvajalca monitoringa za opravljanje ekoloških analiz. Direktor Mirko Kret je med drugim povedal, da so pri izboru ustreznih tehnologij za prečiščevanje dokaj zahtevni, a so kljub temu uspeli znižati predvideno finančno konstrukcijo za okrog 100 mio tolarjev. V prihodnje pa se bodo tako s kupci svinca kot z zbiralci rabljenih akumulatorjev dogovorili za delno kritje stroškov odpravljanja sprotne onesnaževanja. Zapore proizvodnje svinca v Žerjavu z novim letom torej ne bo in 170 zaposlenih bo v podjetju MPI lahko z delom nadaljevalo. Že v drugi polovici januarja pa se bodo na občinskem svetu občine Črna ob prisotnosti predstavnikov vlade soočili s problemom lokacije odlagališča topilniške žlindre, ki jo sedaj začasno odlagajo ob tovarni.

Samo Šavc

SLOVENJI PLAJBERK

Valentin Wieser sedemdesetletnik

Pred nedavnim je Valentin Wieser, po domače Primžek v Slovenjem Plajberku, praznoval svojo sedemdesetletnico. Kdor znanega in priljubljenega lesnega trgovca ter kmeta pozna, mu osmega križa, ki si ga je naložil, sploh ne bi prisodil, tako čil in zdrav je. Zibel je Primžku stekla januarja 1927 pri Sošlunu v Slovenjem Plajberku, v znani in zavedni družini, ki je aprila 1942 bila izseljena. Imena taborišč Rechnitz, Eichstätt in Frauenaurach so odtlej neizbrisno zapisane ne le v kolektivni zgodovinski spomin Slovencev, ampak tudi v družinsko kroniko Wieserjevih in mnogih koro-

Primžek z vnučkom Kristjanom

ških slovenskih družin. Dva Valentinova brata, Feliks in Marko, sta se borila kot partizana proti nacističnemu režimu in za svobodo, en brat, Gregor pa je kot po sili nemški vojak padel na ledenomorski fronti na

Norveškem. Leta 1950 se je Valentin Wieser osamosvojil in postal lesni trgovec, kakršnega kot poštenega in preudarnega trgovskega partnerja pozna domala vsa južnokoroška srenja. S podjetnostjo in z vztrajnim delom sta si z ženo postavila dom, otroke pa vzgojila v delavne in zavedne člane naše narodne skupnosti. Kjer more, Valentin Wieser tudi v penziju poprime za delo in priskoči na pomoč, najraje pa je v družbi svojih vnukov. Slavljencu kličemo še na mnoga leta.

Čestitkam se pridružuje tudi Volilna skupnost Borovlje. f. w.

PISMO BRALCA

Ministrstvu za zunanje zadeve RS, g. Merljaku

Po dobrem letu je prišlo v dunajskem študentskem klubu spet do občnega zbora. Kot častne goste smo med drugim pozdravili Vladimirja Smrtnika kot zastopnika NSKS, tajnika Centra avstrijskih narodnosti Huberta Mikla ter Rudija Merljaka, zastopnika slovenskega zunanjega ministrstva. Prav slednji je nam študentom in študentkam dal na življenjsko pot nekaj »slovenskih« nasvetov, ki jih ne bomo pozabili, jaz pa jih bom še manj upošteval. Kot glavni urednik Punt-a sem podal poročilo; ob izgledih za bodočnost sem omenil morebitno kooperacijo klubskega glasila s Forumom Bruno Kreisky. Ta se že nekaj časa zavzema za nadaljevanje mirovnega procesa na bližnjem vzhodu in za poglobljanje stikov med mladimi Palestinci in Izraelci. V svojih pozdravnih besedah je gospod Merljak spričo teh načrtov in točke enajst dnevnega reda (izključitev člana) nedvoumno dal vedeti, da bo on skrbel za to, da ne bo primerne denarja za klubsko delo, če ne bomo delali v njegovem smislu in s tem v smislu slovenske vlade. Mi da naj pozabimo tale Kreiskyjev forum in se naj raje v prvi vrsti posvečamo slovenskim temam, češ »pri Palestincih je jasno, da bodo preživeli, pri Slovencih pa ne«. V redu, gospod Merljak. Sem za to, da se piše o

»slovenskih« stvari, tudi jaz večinoma obravnavam to tematiko. Vendar pa si študentje, ki pišemo za klubsko glasilo, ne bomo dali zapreti v nek slovenski predalček, kjer bi pisali le še o podvigih slovenskih čebelarjev, inovacijah slovenskega čečkarstva in podobnih stvareh. Če se mi zljubi in mislim, da bi to zanimalo več ljudi, bom magari pisal o tem ali pa o argentinskih divjih svinjah. Predpisati pa si ne bomo pustili prav nič, tudi če je s tem povezano krajšanje finančnih sredstev, s katerimi nam je indirektno grozil gospod Merljak.

Že vem, da Slovenija rada pomaga slovenski narodni skupnosti na Koroškem in zato da tudi veliko denarja, ki se dostikrat nameni večjim in manjšim traparijam. V zahvalo tudi vsak večer požebam en Očenaš v trdnem prepričanju, da delam v našem smislu za našo stvar. Vendarle mi do danes ni jasno, kako naj bi zgledala ta naša stvar. Očitno poročanje v slovenskem jeziku o stvareh, ki niso specifično slovenske, že presega idejni spekter nekaterih kritikov. V primeru, da del naših projektov in idej v okviru skupnega interesa, ki ga imajo predstavniki slovenske vlade in organizacije koroških Slovencev, bi tozadevno prosil za pojasnilo. Mogoče bi bilo treba s tem v zvezi ponovno in malo natančneje definirati odnos slovenskih oblasti do delovanja slovenskih organizacij na Koroškem. Zanimivo bi bilo vedeti, ali bo tudi na Koroškem treba plesati in delati po mili volji bodoče slovenske oblasti.

S pozdravi

Marko Gabriel, Dunaj/Leše

OGLAS

Großes österreichisches Leasingunternehmen beabsichtigt, in Laibach/Ljubljana eine Tochterfirma zu gründen. Für die Position des Geschäftsführers wird ein Mann oder eine Frau mit Bank- oder Leasing-Ausbildung und Praxis gesucht. Zweisprachigkeit Voraussetzung.

Bewerbungen sind erbeten an
LEASFINANZ, Radetzkystraße 3 in Klagenfurt.

59

KRIŽANKA

Sonja Wakounig

VODORAVNO: 1. globel, globočina 6. mesto na Notranjskem z rudnikom živega srebra 11. domača pernat žival 12. otok v Jadranu južno od Cresa 14. ptič naših pokrajin 15. latinsko »jaz« 16. glasbilo, tolkalo 18. okrajšava za »inženir« 19. medvedek iz znane pravljice 20. avtom. oznaka za Karlovac 21. stara površinska mera 23. dekle iz grške mitologije, ki jo je Zevs spremenil v kravo 24. polotok na severu Evrope 26. Perzija 28. putika, giht 31. določena količina česa 33. podzemni hodnik 34. vojaško spremstvo 36. potem, kasneje 38. nekdanja romunska umetnostna drsalka na ledu 40. istoveten, prav tak 42. reka v Nemčiji 43. 100 m2 45. nebesno telo, ki kroži okoli planeta, luna 47. okrajšava za »starejši« 48. kradljivec 50. pravci, usmeritve 51. oče 52. koralni otok 54. evropski vele-

tok 55. streha 56. podjunski izraz za krompir 57. »črni« kontinent

NAVPIČNO: 1. kopija teksta 2. mesna juha 3. italijanski pisatelj (»Ime vrtnice«, Umberto) 4. veznik 5. koroška pritrtilnica 6. prvotni prebivalci Španije 7. Rudi Vavpotič 8. reka na Peloponezu 9. ime koroškega pesnika Oswalda 10. vrsta fine volne 13. krajše za abonma 16. indonezijski otok 17. odvisneži od mamil 20. zborovanje samostanske duhovščine, samostan 22. zmagovalac pesniškega tekmovanja 24. vrste žab 25. dalmatinsko žensko ime 27. od države postavljen pravnik 29. oglašanje vrane 30. okr. za »association« 32. okr. za »tangens« 35. obrat za pridelovanje kisa 36. draguljar, predelovalec zlata 37. eden od planetov našega osončja 39.

državna zakonodaja 41. majhna soba 44. denarni obroki 46. angleško »čebela« 47. glasen vzdih 49. veliko strelno orožje 51. vzdevek Onassisa 53. rimsko 51 55. okrajšava za »krajše«

REŠITEV št. 58

1. PALICA 6. ULOMEK 11. RJAV 12. NOS 14. KERR 15. EDA 16. STROK 18. LIE 19. MI 20. AE 21. ODRA 23. ET 24. OLUP 26. AEDI 28. KRVOLOK 31. TRZIN 33. AST 34. JUANI 36. LAERT 38. BRIJONI 40. NOVA 42. OČAK 43. BJ 45. PIROMAN 47. LA 48. NAV 50. DENAR 51. FEN 52. INRI 54. NAT 55. PRSK 56. KITARA 57. IZLAKE **NAVPIČNO:** 1. PREMİK 2. AJDI 3. LAA 4. IV 5. ANT 6. USODA 7. OK 8. MEL 9. ERIE 10. KRETEN 13. ORO 16. SEUL 17. KRETNİČAR 20. ALOTROP 22. ADRIJAN 24.

OVSEN 25. POJ 27. IZTOK 29. IRANKE 41. ARENA 44. JANI RAA 30. KUB 32. IAN 35. AROMATI 36. LOBNİK 37. TVID 39. FRA 53. IA 55. PL

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11				12	13		14		
15				16			17		18
19			20		21		22		23
		24		25		26		27	
28	29				30		31		32
	33			34		35			
36			37		38				39
		40		41		42			
43	44		45		46				47
48		49		50				51	
52			53		54		55		
56					57				

ZA NAŠE PLANINCE

Smrt na najvišji gori

V maju je na Mount Everestu divjal strašen vihar, v katerem je izgubilo življenje enajst ljudi in verjetno bi jih še več, če ne bi bilo v reševalni akciji, ki je potekala pretežno nad osem tisoč metrih visoko, požrtvovalnega ruskega alpinista Anatolija Bovkrejeva iz Kazahstana, katerega so Američani najeli, da spremlja njihovo tridesetletno odpravo.

Teh trideset alpinistov se je tistega dne, ko je divjal vihar s hitrostjo preko 100 km na uro pri minus 40 stopinjah, nahajalo v obupnem položaju tik pod vrhom. Najslabotnejši so umrli že prvo noč. Odpornejši, med njimi Anatolij Bovkrejev, pa so se po sreči uspeli rešiti v višinski tabor na osem tisoč metrov višine. Za rešitev ostalih se je Anatolij še petkrat s kisikovimi bombami povzpел do njih in dve onemogli alpinistki na hrbtu prinesel v tabor. Po tej 24 ur trajajoči reševalni akciji je bil tako izčrpan, da si je vzel 12 ur počitka in se nato spet podal navzgor, da reši še prijatelja, gorskega vodnika Scotta Fischerja, ki je obnemogel 150 metrov pod vrhom. Ko pa se je prebil do njega, je bil ta že mrtav. Po vrnitvi v tabor je še šer-pam pomagal spremljati dva izčrpana alpinista v bazno taborišče na 5.800 metrov višine.

Pisec tega poročila v glasilu Koroške gorske reševalne služ-

be Notruf 140 prim. dr. Karl Pallasman (povzel ga je iz magazina Life) je z opisom tega tragičnega dogodka hotel povedati, kaj vse je mogoče storiti, če obstajajo volja za pomoč, požrtvovalnost in znanje. Te lastnosti so najvišji cilj gorskih reševalcev, ki mnogokrat tvegajo svoja življenja, da rešijo življenje drugim. To plemenito požrtvovalno delo gorski reševalci v Avstriji opravljajo že 100 let. Skromen prispevek in priznanje za njihovo delo je vsako leto nalepka GRS za 50 šilingov (ali tudi več), s katero postaneš podporni član te organizacije. Dobite jo lahko na sedežu Alpenvereina v Celovcu, v postajah GRS in v planinskih kočah. Pomagajmo pomagati!

Dr. Pallasman navaja še primer, kako je v tem strašnem viharju na Mount Everestu potekala podobna drama na drugi strani gore. Trije japonski alpinisti so pri vzponu prehiteli tri izčrpane indijske alpiniste, ne

da bi jim pomagali. Enako so se vedli ob vračanju z vrha. Medtem ko so Japonci srečno prispeli v bazno taborišče, so Indijci umrli na gori. Nepisan zakon se glasi, da je pomoč v sili bolj pomembna kot sla po dosegi gorskega cilja. Ta zakon še vedno velja.

Naj še povemo, da se je prav takrat, ob prvih znakih tega viharja, dva dni pred opisano gorsko tragedijo štirih Američanov, tam nahajala tudi majhna slovenska alpinistična odprava povodstvom Vikija Grošlja, v kateri so bili alpinistični smučar Davor Karničar, fotograf Stane Klemenc, zdravnik dr. Damjan Meško, tehnični vodja Tone Škarja in snemalec Stipe Božić. Kljub vetru in mrazu je Karničar dosegel 8.200 metrov višine, kjer naj bi bil tretji višinski tabor. Name-raval je odsmučati z vrha Mount Everest. Ko je čakal na šerpe, ki zaradi poslabšanja vremena niso mogli za njim, je opazil, da so mu omrznili prsti na roki. Takoj se je odločil za sestop. V baznem taborišču mu je zdravnik nudil prvo pomoč. Ker pa so bile omrznitve prehude, se je vodja odprave odločil za umik, kar je bilo edino pravilno, saj bi jih v nasprotnem primeru po vsej verjetnosti doletela podobna usoda kot Američane in Indijce. Karničarju so v Ljubljani amputirali dva zmrznjena prsta, kljub temu pa ni opustil načrta, da bi se odsmučal z vrha Mount Everest. Najbrž hoče spet na goro že letos. Š. L.

ŠPORTNA SEKCIJA SPD »ZARJA« ŽELEZNA KAPLA

27. sankško tekmo

Kdaj: v nedeljo, 19. jan. 1997,

Start: ob 10. 30 uri, startne številke do 10. ure v cilju proge

Kraj: v Lepeni pri Železni Kapli (Auprihova cesta)

Razdelitev nagrad pri Rastočniku!

Pozor: Vsak tekmuje na lastno odgovornost. Prireditelj ne prevzema nobne odgovornosti do aktivnih in tretjih oseb! Proga je primerna za staro in mlado! **Vabljeni!**

ŠAH

Začetek drugega dela prvenstvene sezone

21. oz. 34. mesto za SŠK »Obir« in SŠZ/Carimpex v pokalnem tekmovanju 40 najboljših koroških ekip.

Šahisti Slovenske športne zveze/Carimpex in SŠK »Obir« iz Železne Kaple so preteklo nedeljo z nastopom v finalu pokalnega tekmovanja najboljših 40 moštev na Koroškem (Koroški-Aktiv-Cup) na Brnci začeli drugi del tekmovalne sezone 1996/97. Kot znano, je bil

prvi uspešen še posebej za šahiste SŠZ, ki so se uvrstili v play off-tekmovanje za vstop v podligo, SŠK »Obir« pa je samo za pol točke zgrešil enak povzdvig in bo bo še naprej igral v 1. razredu vzhod.

Na tekmovanju na Brnci pa je bila ekipa iz Železne Kaple v postavi Dušan Joković, Harald Wolte, Wolfgang Moser in Andreas Karner uspešnejša od Celovčanov. Kot že lansko leto je tudi tokrat osvojila 21. mesto, medtem ko je moštvo SŠZ (postava: dr. Joži Amrusch, Aleksander Lukan, Ivan Lukan, Ivko Fern) zasedlo le 34. mesto. SŠK »Obir« je osvojil 10 točk, SŠZ pa 7,5.

Rezultati SŠK »Obir«: 4:0

proti WSG Radenthein, 1:3 proti SV Šentvid, 2:2 proti Možberk, 2:2 proti Liebenfels in 1:3 proti Baldramsdoferu.

Rezultati SŠZ: 0:4 proti Baldramsdoferu, 3:5:0,5 proti Raiffeisen Celovec, 1:3 proti Weitensfeldu, 2:2 proti Moosburgu, 1:3 proti IBS Celovec vzhod.

Najboljši posamezni rezultat v ekipi SŠK »Obir« je dosegel Dušan Joković (štiri točke iz petih partij), pri SŠZ pa Aleksander Lukan (2,5/5).

Koroški pokalni prvak '96 je postalo moštvo ASK/KSV iz Celovca (17,5 točke), drugo in tretje mesto pa sta osvojili ekipi SK Lienz iz Vzhodne Tirolske (obe po 15 točk). I.L.

SMUČARSKI SKOKI

Peterka spet na stopničkah

V izredni formi je še vedno slovenski skakalec Primož Peterka. Po slavni zmagi na novoletni skakalni turneji je pretekli teden dvakrat zmagal v Engelbergu na veliki skakalnici in pokazal, da je trenutno najboljši skakalec na svetu. Sedemnajstletni športnik je prvi dan prepričljivo zmagal pred Nemcem Thomo in Poljakom Malyszem, v nedeljo pa pred Fincema Ahonenom in Soini-

nenom. Andi Goldberger je kot najboljši Avstrijec osvojil samo 9. mesto.

V skupnem seštevku svetovnega pokala vodi Peterka (832 točk), pred Thomo iz Nemčije (670) in Goldbergerjem (572). Za konec tedna pa je na vrsti skakanje na Japonskem, katerega se slovensko moštvo ne bo udeležilo, kar pomeni, da imajo konkurenti priložnost da zmanjšajo razliko točk.

Zahomčanke zmagale

Preteklo nedeljo je naraščaj trenerja Franca Wiegeleja iz Zahomca na skakanju, ki je štel za pokal koroške industrije, izvrstno odrezal. V konkurenci so nastopila tudi dekleta v dveh starostnih skupinah, kar je gotovo veliko presenečenje, saj je bil skakalni šport do nedavno izključno moška domena.

REZULTATI:

Dekleta I: 1. Doris Jarnig, 174,9; 2. Kerstin Mörtl, 156,8; 3. Katja Schnabl, 111,7

Dekleta II: 1. Petra Mörtl, 167,1; 2. Tanja Drage, 159,3; 3. Sonja Grafenauer, 153,4 (vse ŠD Zahomc)

Dečki I: 3. Tomaž Druml, 163,0

Dečki II: 1. Martin Kuglitsch, 250,4

Šolarji I: 1. Matija Druml, 229,8 (vsi ŠD Zahomc)

SMUČANJE

Rožanski pokal

Preteklo nedeljo se je tekmo-vanja za Rožanski pokal udeležilo nad 80 smučark in smučarjev na odlično pripravljeni veleslalomski progi na Šentjanških Rutah. Proga je bila dolga 1.200 m, prevoziti pa so morali 31 vrat. Domačini so pokazali dobro formo in zmagali v treh starostnih skupinah.

Borovlje); 3. Harald Jesenko, 1.45,45 (SK Borovlje)

Dekleta II: 1. Bianca Gentilini, 1.03,10 (ŠD Šentjan); 2. Michaela Mautz, 1.03,90 (DSG Sele); 3. Karin Hauer, 1.04,16 (SK Borovlje)

Dečki II: 1. Michael Sablatnik, 1.00,5 (ŠD Šentjan); 2. Thomas Janežič, 1.00,77 (SV Baško jezero); 3. Markus Steiner, 1.00,99 (SK Borovlje)

Šolarke I: 1. Christina Scheriau, 1.00,96;

2. Viktoria Rauter, 1.03,11 (obe SK Borovlje); 3. Isabel Sablatnik, 1.03,44 (ŠD Šentjan)

Šolarji I: 1. Josef Durnik, 55,78 (SC Ro); 2. Markus Maierhofer, 1.00,16 (ŠD Šentjan); 3. Mark Pucher, 1.01,18 (SK Borovlje)

M. Š.

ODBOJKA

SK Dob brez možnosti

Domačini so pretekli teden kar dvakrat gostili vodeče moštvo v 1. zvezni odbojarski ligi, Donaukraft z Dunaja. Na sobotnem mojstrskem prvenstvu play-off so gostje prepričljivo premagali domače moštvo s 3:0. V nedeljo so Dobljani v pokalni tekmi sicer zmagali en

sej, končni rezultat pa se je bi 3:1 za Dunajčane.

1. Donaukraft	3	3	0	9:0	22
2. Enns	3	3	0	9:1	18
3. Salzburg	2	1	1	3:3	15
4. Dob	2	0	2	1:6	10
5. Hypo VBK	2	0	2	0:6	7
6. Sokol	2	0	2	0:6	6

ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 60

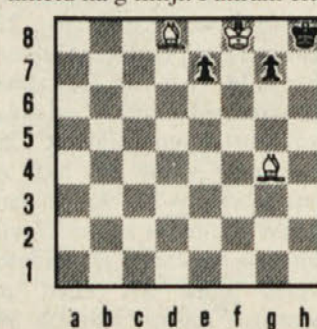
Problem - mat v treh potezih / dr. S. Wolf 1935

Da bi beli uspešno matirali črnega kralja v treh potezih, mora črnopoljnega lovca pripeljati na polje g7, ali pa to nalogo prepustiti belemu kmetu na g liniji. Patirani črni

kralj v kotu šahovnice samo nemočno opazuje pripravo belih figur na matno akcijo!

Rešitev štev. 59

Velikega šahista odlikuje prefinjen občutek, da v izredno dinamični poziciji najde tako učinkovito potezo, kot jo je vele mojster Reti. 1.Lc4!! žrtev dame! Na izsiljeno 1...Da4: 2.Le6: in črni se je vdal! Prettno mata s potezo 3.Lf7 črni lahko reši le z velikimi materialnimi izgubami 2...dd1: 3.Td1: in beli lovec pobere še eno črno trdnjavo!

ODBOJKA

prvenstvena tekma:

Hypo VBK Celovec - SK Dob
sobota, 18. 1., ob 17. uri
v športni dvorani Šentpeter